

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

10 Δεκεμβρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 6717

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 378371/17725

2η τροποποίηση της υπ' αρ. 1384/190515/19.06.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 Π1-31.3, Π1-31.4, Π1-31.8 και Π1-31.10 καλούμενων «οικολογικά προγράμματα» (ecoschemes), του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027» (Β' 3946).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τις εθνικές διατάξεις:

1. Του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133),

2. του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133) και ιδίως του άρθρου 13 αυτού,

3. του ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» (Α' 61) και ιδίως της παρ. 32 του άρθρου 63 αυτού,

4. του ν. 2637/1998 (Α' 200) περί σύστασης Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων και ειδικότερα των άρθρων 13 έως και 29 αυτού,

5. του π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138),

6. του π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100),

7. του π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμο-

διοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139),

8. του π.δ. 32/2024 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 91),

9. της υπ' αρ. 282966/09.07.2007 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ» (Β' 1205),

10. της υπ' αρ. 4941/07.11.2011 κοινής υπουργικής απόφασης «Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από Εθνικούς ή Κοινοτικούς πόρους, στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος 2007-2013» (Β' 2538),

11. της υπ' αρ. 2618/13.10.2022 κοινής απόφασης των Υφυπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027» (Β' 5375),

12. της υπ' αρ. 1040/28.02.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύσταση Διαχείρισης και Ελέγχου «ΣΔΕ» Άμεσων Ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ» (Β' 2179),

13. της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 532/272755/12.09.2024 (Β' 5170) και 550/283039/20.09.2024 (Β' 5364) όμοιες αποφάσεις,

14. της υπ' αρ. 1313/178948/09.06.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εφαρμογή του καθεστώτος της Αιρεσιμότητας σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοι-

νοβουλίου και του Συμβουλίου και τους άλλους κανονισμούς» (Β' 3777),

15. της υπ' αρ. 1606/09.06.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes) του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) καθώς και ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων και των δράσεων του Υπομέτρου 10.1 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις» και Μέτρου 11 «Βιολογική Γεωργία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022» (Β' 3778) και

16. του Στρατηγικού Σχεδίου της Ελλάδος για την ΚΑΠ 2023-2027.

Β. Τις ενωσιακές διατάξεις:

1. Του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (L 435),

2. του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 (L 435),

3. του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475 της Επιτροπής, της 6ης Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ και την παροχή πληροφοριών για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης (L 232),

4. του κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2022/126 της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 2021, για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με πρόσθετες απαιτήσεις για ορισμένους τύπους παρέμβασης που καθορίζονται από τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ για την περίοδο 2023 έως 2027 δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, καθώς και με κανόνες σχετικά με την αναλογία για το πρότυπο 1 της καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων (ΚΓΠΚ) (L 20),

5. του κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2022/127 της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 2021, για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με κανόνες για τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τις εγγυήσεις και τη χρήση του ευρώ (L 20),

6. του κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1172 της Επιτροπής, της 4ης Μαΐου 2022, για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινο-

βουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική και την εφαρμογή και τον υπολογισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αιρεσιμότητα (L 183),

7. της υπό στοιχεία C(2022) 8270 final/21.11.2022 εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής, σχετικά με την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης,

8. της υπό στοιχεία C(2022) 1211 final/28.02.2024 εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής, σχετικά με την έγκριση της τροποποίησης του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 Ελλάδα για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και

9. του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1468 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/2115 και (ΕΕ) 2021/2116 όσον αφορά τα πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση, τα προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων, τις τροποποιήσεις των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, την επανεξέταση των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ και τις εξαιρέσεις από τους ελέγχους και τις κυρώσεις (L 2024/1468).

Γ. Το υπ' αρ. 65722/22.10.2024 έγγραφο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.), με το οποίο δίδεται η σύμφωνη γνώμη για την έκδοση της παρούσας.

Δ. Το υπ' αρ. 2582/23.10.2024 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.) ΣΣ ΚΑΠ, με το οποίο δίδεται η σύμφωνη γνώμη για την έκδοση της παρούσας.

Ε. Το γεγονός ότι, σύμφωνα με την υπ' αρ. 885/13.03.2023 (ΑΔΑ: 6Ρ2Ρ4653ΠΓ-Σ0Α) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η Διεύθυνση Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής ορίστηκε ως Ενδιάμεσος Φορέας για την εφαρμογή των οικολογικών προγραμμάτων (eco-schemes) Π1-31.3, Π1-31.4, Π1-31.8 και Π1-31.10 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.

ΣΤ. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1
Σκοπός

Σκοπός της παρούσας δεύτερης (2ης) τροποποίησης της υπ' αρ. 1384/190515/19.06.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 Π1-31.3, Π1-31.4, Π1-31.8 και Π1-31.10, καλούμενων «οικολογικά προγράμματα» (ecoschemes), του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της

Ελλάδας 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027)» (Β' 3946), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 939/124417/29.04.2024 (Β' 2538) κοινή απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είναι η προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου, μετά την έγκριση της 1ης τροποποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) της Ελλάδος για την ΚΑΠ 2023-2027 καθώς και η βελτίωση του πλαισίου μετά την πρώτη χρονιά εφαρμογής των οικολογικών προγραμμάτων.

Άρθρο 2

Διαχείριση υπερβάλλουσας ζήτησης
Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 5

Η παρ. 5 του άρθρου 5 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης σε σχέση με τα ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 εφαρμόζεται το άρθρο 32 Α της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 532/272755/12.09.2024 (Β' 5170) όμοια απόφαση».

Άρθρο 3

Καθορισμός μη επιτρεπόμενων
συνδυασμών και επιπτώσεις
Τροποποίηση του άρθρου 6

Το άρθρο 6 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 6

Ασυμβατότητα

1. Για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης και μη συμβατών γεωργικών πρακτικών, δύναται να υφίσταται ασυμβατότητα σε επίπεδο αγροτεμαχίου/βοσκοτόπου μεταξύ:

α) των δράσεων των οικολογικών προγραμμάτων,

β) των δράσεων των οικολογικών προγραμμάτων και των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης» του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027,

γ) των δράσεων των οικολογικών προγραμμάτων και των γεωργοπεριβαλλοντικών δράσεων των Μέτρων 10 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις» και 11 «Βιολογική Γεωργία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022, εφόσον τα αγροτεμάχια αυτά περιλαμβάνονται σε ενεργά Τεχνικά Δελτία (ΤΔ) των παραπάνω Μέτρων κατά το έτος της αίτησης.

2. Ο καθορισμός των μη επιτρεπόμενων συνδυασμών μεταξύ των παραπάνω παρεμβάσεων, γίνεται με την υπ' αρ. 1606/09.06.2023 (Β' 3778) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

3. Σε περίπτωση διαπίστωσης ταυτόχρονης δήλωσης δύο ή περισσότερων δράσεων οικολογικών προγραμμάτων μη συμβατών μεταξύ τους σε επίπεδο αγροτεμαχίου/βοσκοτόπου, σύμφωνα με την υπ' αρ. 1606/09.06.2023 (Β' 3778) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δεν καταβάλλεται στον δικαιούχο η ενίσχυση για καμία από τις ως άνω δράσεις των οικολογικών προγραμμάτων.

4. Σε περίπτωση διαπίστωσης ταυτόχρονης δήλωσης δράσης οικολογικού προγράμματος και πολυετούς δράσης με ενεργό Τεχνικό Δελτίο (ΤΔ) είτε του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 (δράσεις του άρθρου 70 του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027) είτε του ΠΑΑ 2014-2022 (γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις των Μέτρων 10 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις» και 11 «Βιολογική Γεωργία» του ΠΑΑ 2014-2022), μη συμβατών μεταξύ τους σε επίπεδο αγροτεμαχίου/βοσκοτόπου, σύμφωνα με την υπ' αρ. 1606/09.06.2023 (Β' 3778) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δεν καταβάλλεται στον δικαιούχο η ενίσχυση για το ως άνω οικολογικό πρόγραμμα.

5. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ μεριμνά ώστε κατά την υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) να μην είναι δυνατή η δήλωση ασύμβατων δράσεων από τους γεωργούς».

Άρθρο 4

Δυνατότητα χρήσης ιδιοπαραγόμενου σπόρου
Τροποποίηση του άρθρου 7

Η περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 7 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Να τηρούν περιβαλλοντικό φάκελο/αρχείο σε έντυπη ή και ψηφιακή μορφή, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Στον φάκελο/αρχείο περιλαμβάνονται τα δικαιολογητικά που αφορούν προμήθεια προϊόντος ή παροχή υπηρεσιών (προμήθεια κομπόστ ή πολλαπλασιαστικού υλικού, χρήση εξοπλισμού, εργαστηριακές αναλύσεις, κ.ά.) ή τυχόν άλλα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την επαλήθευση της τήρησης των δεσμεύσεων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα αντίστοιχα άρθρα των επιμέρους οικολογικών προγραμμάτων/παρεμβάσεων και δράσεων. Ο φάκελος πρέπει να είναι διαθέσιμος στις ελεγκτικές αρχές σε κάθε σχετικό αίτημα.

Τα δικαιολογητικά γίνονται αποδεκτά εφόσον έχουν εκδοθεί εντός της ετήσιας περιόδου που αντιστοιχεί στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ), και η οποία καλύπτει τις φθινοπωρινές καλλιέργειες του προηγούμενου ημερολογιακού έτους (ν-1) και τις εαρινές καλλιέργειες του ίδιου ημερολογιακού έτους (ν), εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα επιμέρους οικολογικά προγράμματα/παρεμβάσεις.

Ειδικά για το οικολογικό πρόγραμμα/παρέμβαση Π1-31.4 και για την ΕΑΕ 2024, τα δικαιολογητικά για την προμήθεια του κομπόστ ή του μικροβιακού σκευάσματος πρέπει να έχουν εκδοθεί από 01.01.2024 έως 31.12.2024.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά περιγράφονται αναλυτικά στο «Εγχειρίδιο Διαδικασιών Χορήγησης Ενισχύσεων για τα Οικολογικά Προγράμματα» του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Σε περίπτωση χρήσης ιδιοπαραγόμενου πολλαπλασιαστικού υλικού (σπόρων, φυταρίων, βολβών κ.ά.), αντί της προμήθειας από το εμπόριο, μπορεί να γίνει αποδεκτή η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο ανωτέρω εγχειρίδιο. Επίσης, στην περίπτωση πολυετών καλλιεργειών που έχουν σπαρεί/φυτευτεί σε προηγούμενο έτος, γίνονται αποδεκτά και παραστατικά αγοράς πολλαπλασιαστικού υλικού προηγούμενων ετών.»

Άρθρο 5

Απλούστευση στη δράση 31.3-A

Τροποποίηση του άρθρου 10

Το άρθρο 10 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 10

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-A

Στο πλαίσιο της δράσης οι γεωργοί δεσμεύονται στα αγροτεμάχια με τις επιλέξιμες μόνιμες καλλιέργειες, στην επιφάνεια ενδιαμέσως των δένδρων ή πρέμνων (αμπελιών) ή, για γραμμικές καλλιέργειες, κατά μήκος διαδοχικών γραμμών παράλληλων με τις γραμμές φύτευσης των δέντρων:

α) Να σπείρουν με την έναρξη των καλλιεργητικών εργασιών κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση/αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Επιλέξιμα είδη ως φυτά εδαφοκάλυψης είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανόθη και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Τα φυτά αυτά πρέπει να καλύπτουν το έδαφος του αγροτεμαχίου για όλο το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο πρότυπο Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 6.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται, αλλά μετά το πέρας της ανωτέρω περιόδου μπορούν να ενσωματωθούν στο έδαφος ή να βοσκηθούν, ή να κοπούν και να απλωθούν στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Η ορθή εφαρμογή της δράσης αυτής συνεπάγεται την τήρηση της υποχρέωσης του προτύπου (ΚΓΠΚ) 6 της Αιρεσιμότητας, χωρίς να απαιτούνται άλλες ενέργειες, και

β) Να δημιουργήσουν ζώνες υποστήριξης της άγριας ζωής με τη μορφή λωρίδων στα περιθώρια των αγροτεμαχίων, εμπλουτισμένες με τη φύτευση ετήσιων ποωδών αλλά και πολυετών ειδών ποώδους ή θαμνώδους μορφής, που δεν προορίζονται για παραγωγή, πλάτους τουλάχιστον 1,5 μέτρου. Οι λωρίδες πρέπει να καταλαμβάνουν το 40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου. Τα επιλέξιμα είδη περιλαμβάνονται στην κατηγορία των ψυχανθών και αγρωστώδων του Πίνακα 1 του Παραρτήματος II, καθώς και στον Πίνακα 3. Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων ούτε η βόσκηση. Δεν πρέπει να απομακρύνεται η ήδη υπάρχουσα αυτοφυής βλάστηση».

Άρθρο 6

Απλούστευση στη δράση 31.3-B

Τροποποίηση του άρθρου 14

Το άρθρο 14 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 14

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-B

Στο πλαίσιο της δράσης οι γεωργοί δεσμεύονται στα αγροτεμάχια με τις επιλέξιμες μόνιμες καλλιέργειες, στην επιφάνεια ενδιαμέσως των δένδρων ή πρέμνων (αμπελιών) ή, για γραμμικές καλλιέργειες, κατά μήκος διαδο-

χικών γραμμών παράλληλων με τις γραμμές φύτευσης των δέντρων:

α) Να σπείρουν με την έναρξη των καλλιεργητικών εργασιών κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση/αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Επιλέξιμα είδη ως φυτά εδαφοκάλυψης είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανόθη και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Τα φυτά αυτά πρέπει να καλύπτουν το έδαφος του αγροτεμαχίου για όλο το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο πρότυπο Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 6.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται, αλλά μετά το πέρας της ανωτέρω περιόδου μπορούν να ενσωματωθούν στο έδαφος ή να βοσκηθούν, ή να κοπούν και να απλωθούν στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Η ορθή εφαρμογή της δράσης αυτής συνεπάγεται την τήρηση της υποχρέωσης του προτύπου (ΚΓΠΚ) 6 της Αιρεσιμότητας, χωρίς να απαιτούνται άλλες ενέργειες, και

β) Να δημιουργήσουν ζώνες με φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή και επικονιαστών με τη μορφή λωρίδων στα περιθώρια των αγροτεμαχίων πλάτους τουλάχιστον 1,5 μέτρου.

Τα είδη σποράς συνιστούν μίγμα αποτελούμενο από τουλάχιστον τρία εξ' αυτών που βρίσκονται στους Πίνακες 2Α και 2Β του Παραρτήματος II της παρούσας και οπωσδήποτε ένα από κάθε Πίνακα. Τα φυτά καλύπτουν τουλάχιστον το 40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου.

Η εποχή σποράς μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες επικονίασης της κύριας καλλιέργειας. Τα φυτά αυτά συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον για ένα μήνα μετά το τέλος της ανθοφορίας τους.

Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθώς και η βόσκηση.

Ειδικά στις περιπτώσεις γειννίασης με υδάτινα σώματα, όπου εφαρμόζεται υποχρεωτικά το πρότυπο Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 4, η δημιουργία ζωνών άγριας ζωής γίνεται σε όλο το πλάτος των 3 μέτρων στα οποία απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, εφόσον δεν υφίσταται καλλιέργεια. Αν στην εν λόγω ζώνη έχει ήδη αναπτυχθεί επαρκής αυτοφυής παρυδάτια βλάστηση, όπως καλαμιές κ.ά., το ελάχιστο πλάτος σποράς περιορίζεται στο 1,5 μέτρο. Το μήκος των ζωνών αυτών λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού που αναφέρεται παραπάνω (40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου). Στην περίπτωση που η εγκατάσταση της ζώνης με φυτά-ξενιστές είναι απαγορευτική στη ζώνη ανάσχεσης των τριών μέτρων από τον υδάτινο όγκο, τότε τα φυτά-ξενιστές εγκαθίστανται σε ζώνη πλάτους 1,5 μέτρου στο περιθώριο άλλου τμήματος του αγροτεμαχίου, ώστε να καλύπτεται η απαίτηση

για το 40% της περιμέτρου. Και στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η βόσκηση».

Άρθρο 7

Απλούστευση στη δράση 31.3-Γ
Τροποποίηση του άρθρου 18

Το άρθρο 18 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 18

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-Γ

Στο πλαίσιο της δράσης οι γεωργοί δεσμεύονται, να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση ή και αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Τα επιλέξιμα είδη είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανθή και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Η εδαφοκάλυψη γίνεται στο 100% της έκτασης του αγροτεμαχίου και τα φυτά συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον κατά το διάστημα που προβλέπεται στο πρότυπο Καλής Γεωργικής Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 6.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται αλλά μετά το πέρας της ανωτέρω περιόδου μπορούν να ενσωματωθούν στο έδαφος ή να βοσκηθούν, ή να κοπούν και να απλωθούν στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Η ορθή εφαρμογή της δράσης αυτής συνεπάγεται την τήρηση της υποχρέωσης του προτύπου (ΚΓΠΚ 6) της Αιρεσιμότητας, χωρίς να απαιτούνται άλλες ενέργειες.»

Άρθρο 8

Απλούστευση στη δράση 31.3-Δ
Τροποποίηση του άρθρου 22

Το άρθρο 22 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 22

Δεσμεύσεις γεωργών για τη δράση 31.3-Δ

Στο πλαίσιο της δράσης οι γεωργοί δεσμεύονται:

α) Να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο φυτά εδαφοκάλυψης, με στόχο την προστασία από τη διάβρωση, τη διατήρηση ή και αύξηση της οργανικής ουσίας και τη μερική κάλυψη των αναγκών σε θρεπτικά στοιχεία διά της χλωράς λίπανσης.

Τα επιλέξιμα είδη είναι αυτούσια ή μίγματα από τα ψυχανθή, αγρωστώδη, σταυρανθή και άλλα είδη που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος II της παρούσας.

Η εδαφοκάλυψη γίνεται στο 100% της έκτασης του αγροτεμαχίου και τα φυτά συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον κατά το διάστημα που προβλέπεται στο πρότυπο Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 6.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης δεν συγκομίζονται αλλά μπορούν μετά το πέρας της ανωτέρω περιόδου να ενσωματωθούν στο έδαφος ή να βοσκηθούν, ή να κοπούν και να απλωθούν στο έδαφος. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση τους.

Η ορθή εφαρμογή της δράσης αυτής συνεπάγεται την τήρηση της υποχρέωσης του προτύπου (ΚΓΠΚ) 6 της Αιρεσιμότητας, χωρίς να απαιτούνται άλλες ενέργειες.

και

β) Σε επιφάνεια που αντιστοιχεί στο 10% της έκτασης του αγροτεμαχίου και βρίσκεται ενδιάμεσα ή πέραν των ορίων της κύριας καλλιέργειας, να σπείρουν φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή/και επικονιαστών. Τα είδη σποράς συνιστούν μίγμα αποτελούμενο από τουλάχιστον τρία εξ' αυτών που βρίσκονται στους Πίνακες 2Α και 2Β του Παραρτήματος II της παρούσας και οπωσδήποτε ένα από κάθε Πίνακα.

Η εποχή σποράς μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες επικονίασης της κύριας καλλιέργειας. Τα φυτά συντηρούνται με ευθύνη του γεωργού στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον ένα μήνα μετά το τέλος της ανθοφορίας. Σε περίπτωση ταυτόχρονης ανάπτυξης με τα φυτά της περ. (α) ανωτέρω, το ποσοστό κάλυψης των τελευταίων περιορίζεται στο υπόλοιπο 90% του αγροτεμαχίου. Στις εκτάσεις με τα φυτά ξενιστές δεν επιτρέπεται η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, ούτε η βόσκηση.

Ειδικά στις περιπτώσεις γειννίασης με υδάτινα σώματα, όπου εφαρμόζεται υποχρεωτικά το πρότυπο Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ) 4, η φύτευση γίνεται σε όλο το πλάτος της ζώνης των τριών (3) μέτρων, στην οποία απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, εφόσον δεν υφίσταται καλλιέργεια. Αν στην εν λόγω παρυδάτια ζώνη έχει ήδη αναπτυχθεί επαρκής αυτοφυής βλάστηση, όπως καλαμιές κ.ά., το ελάχιστο πλάτος σποράς περιορίζεται στο 1,5 μέτρο. Το μήκος των ζωνών αυτών λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού, που αναφέρεται παραπάνω (10%), κατόπιν μετατροπής του μήκους τους σε εμβαδό (πολλαπλασιάζοντας το με το πλάτος των τριών (3) μέτρων). Στη περίπτωση που η εγκατάσταση της ζώνης με φυτά-ξενιστές είναι απαγορευτική στη ζώνη ανάσχεσης των τριών (3) μέτρων από τον υδάτινο όγκο, τότε τα φυτά-ξενιστές εγκαθίστανται σε ζώνη πλάτους 1,5 μέτρου στο περιθώριο άλλου τμήματος του αγροτεμαχίου, ώστε να καλύπτεται η απαίτηση για το 10% της περιμέτρου. Και στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η βόσκηση.»

Άρθρο 9

Προσθήκη της επιλογής της επιτόπου κομποστοποίησης στο οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.4
Τροποποίηση του άρθρου 24

Στο τέλος του άρθρου 24 προστίθεται το εδάφιο γ ως εξής:

«γ. Εναλλακτικά είναι δυνατό, αντί των ανωτέρω, να εφαρμόζεται επί τόπου κομποστοποίηση, όπως αυτή περιγράφεται στην παρ. 9 του άρθρου 26.»

Άρθρο 10

Δεσμεύσεις της επιτόπου κομποστοποίησης στο οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.4
Τροποποίηση του άρθρου 26

Στο άρθρο 26 προστίθενται παρ. 9, 10 και 11 ως εξής:
«9. Αντί των αναφερόμενων στις παρ. 1 και 2 είναι δυνατό να εφαρμόζεται επί τόπου κομποστοποίηση. Αυτή συνίσταται σε απευθείας ενσωμάτωση των υπολειμμάτων στο έδαφος μετά από ψεκάσμό τους με μικροβιακά

σκευάσματα πρωτεολυτικών και κυτταρολυτικών βακτηρίων, που διασπούν τις δύσκολα βιοαποικοδομήσιμες οργανικές ενώσεις. Στα προϊόντα με μικροβιακά σκευάσματα για επιτόπου κομποστοποίηση που δύναται να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, περιλαμβάνονται προϊόντα τα οποία κυκλοφορούν στην αγορά για χρήση στη γεωργία βάσει της υπ' αρ. 217217/08.01.2004 (Β' 35) απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στην ετικέτα του προϊόντος, ως υποχρεωτική ένδειξη, πρέπει να αναφέρεται ότι το σκεύασμα περιέχει μικροοργανισμούς οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα αποδόμησης φυτικών ιστών.

Στο πλαίσιο προαιρετικών ενδείξεων μπορούν να αναφέρονται τα εξής:

1. Το σκεύασμα επιταχύνει τη διαδικασία της αποσύνθεσης φυτικών υπολειμμάτων στο έδαφος.

2. Το σκεύασμα έχει ευεργετική επίδραση στην γονιμότητα του εδάφους.

3. Η εφαρμογή του σκευάσματος γίνεται με ψεκάσμο των φυτικών υπολειμμάτων.

Πριν τον ψεκάσμο πρέπει να εφαρμόζεται χειρισμός θρυμματισμού των υπολειμμάτων με καταστροφέα για τις πλώδεις ή θρυμματοποιητή για τις ξυλώδεις καλλιέργειες ή άλλο πρόσφορο μέσο που να επιτυγχάνει ισοδύναμο αποτέλεσμα. Στην περίπτωση της καλαμιάς των σιτηρών δεν απαιτείται θρυμματισμός. Αρκεί ο ψεκάσμος της καλαμιάς και η ενσωμάτωσή της.

10. Ως αποδεικτικό εκπλήρωσης της δέσμευσης της επί τούτου κομποστοποίησης, προσκομίζεται παραστατικό προμήθειας μικροβιακού σκευάσματος, σε ποσότητα ίση με την απαιτούμενη σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης στην ετικέτα του σκευάσματος ανά εκτάριο επιλέξιμης έκτασης. Τα ανωτέρω πρέπει να είναι διαθέσιμα σε κάθε έλεγχο.

11. Στο πλαίσιο του οικολογικού προγράμματος Π1-31.4 οι γεωργοί επιλέγουν μια μόνο από τις δυο πρακτικές σε επίπεδο αγροτεμαχίου, ήτοι εφαρμογή του κομποστ (ιδιοπαραγόμενο ή μη) ή επί τούτου κομποστοποίησης».

Άρθρο 11

Ύψος ενίσχυσης της επιτόπου κομποστοποίησης στο οικολογικό πρόγραμμα Π1-31.4

Τροποποίηση του άρθρου 27

Το άρθρο 27 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 27

Ύψος ενίσχυσης

1. Η ενίσχυση που λαμβάνει ο γεωργός για τις ανωτέρω ενέργειες σε € ανά Ha (1 Ha=10 στρέμματα) έχει υπολογιστεί με βάση το κόστος που αντιστοιχεί στη συγκέντρωση και απόσυρση των υπολειμμάτων (20€/Ha), το κόστος προμήθειας ή παραγωγής κομποστ και εφαρμογής του ανά είδος καλλιέργειας καθώς και το κόστος προμήθειας του μικροβιακού σκευάσματος για την επί τούτου κομποστοποίησης:

Συγκέντρωση και απόσυρση των υπολειμμάτων της καλλιέργειας	20	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με αροτραίες καλλιέργειες (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-1)	90	110
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με κηπευτικές καλλιέργειες (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-2)	180	200
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με δενδρώδεις καλλιέργειες(Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-3)	120	140
Προμήθεια κομπόστ ή χωνεύματος και διασπορά του στον αγρό που καλλιεργείται με αμπέλια και ακτινίδια (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-4)	92	112
Στην περίπτωση της επί τούτου κομποστοποίησης η ενίσχυση για τον θρυμματισμό των υπολειμμάτων (όπου απαιτείται), τον ψεκάσμο αυτών με μικροβιακό σκεύασμα και η ενσωμάτωσή τους ανέρχεται στα 20 € ανά εκτάριο. Η ενίσχυση για την αγορά του μικροβιακού σκευάσματος ανέρχεται στα 40 € ανά εκτάριο. (Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού 31.4-5)		60

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.».

Άρθρο 12

Επέκταση της εφαρμογής του οικολογικού προγράμματος 31.10 σε εκτάσεις που αρδεύονται ή βρίσκονται σε αναβαθμίδες
Τροποποίηση του άρθρου 32

Το άρθρο 32 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 32

Περιγραφή της δράσης

Το αγροτικό τοπίο, προϊόν της αγροτικής δραστηρι-

ότητας σε μια ορισμένη περιοχή που χαρακτηρίζεται από καλλιέργειες, λιβάδια ή/και ημι-φυσική βλάστηση, δύναται να μεταβληθεί με την εξέλιξη των καλλιεργητικών τεχνικών ή την εγκατάλειψη των καλλιεργειών. Η παρούσα παρέμβαση αποσκοπεί στη συνέχιση της παραδοσιακής μορφής ελαιοκαλλιέργειας στα νησιά του Ιονίου, συμβάλλοντας στη διατήρηση του αγροτικού τοπίου και στην ενίσχυση των οικοσυστηματικών υπηρεσιών των ελαιώνων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας.

Δεδομένου ότι οι μνημειακοί ελαιώνες που απαντώνται κυρίως στην περιοχή της Μεσογείου και συνδέονται με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά του τόπου και του τοπίου θεωρούνται αγροοικοσυστήματα υψηλής φυσικής αξίας (τύπου Β), η δράση 31.10 εφαρμόζεται στους εκτατικούς ελαιώνες των νησιών του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Λευκάδα, Ζάκυνθος, Ιθάκη και Παξοί) που χαρακτηρίζονται ως μνημειακοί ελαιώνες. Ειδικότερα, μνημειακοί θεωρούνται οι ελαιώνες με έκταση μεγαλύτερη των 5 στρεμμάτων, με ελάχιστο αριθμό 5 ελαιόδεντρα/στρέμμα, στους οποίους το ποσοστό των μνημειακών ελαιοδέντρων καλύπτει άνω του 15% του συνόλου των ελαιοδέντρων. Τα μνημειακά ελαιόδεντρα, με μέση ηλικία τα 800-1000 έτη, έχουν ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά (μεγαλύτερο από 5 μέτρα στηθαίο ύψος στα 1.30 μέτρα από τη βάση του δένδρου, ασύμμετρο κορμό, εσωτερική σπηλαιώση κορμού, ογκώδεις εξωτερικές επιφάνειες, αυλακώσεις, κ.ά.), πλούσια βιοποικιλότητα εντός των κοιλοτήτων του κορμού ή/και είναι συνδεδεμένα με ιστορικές μνημές ή/και πολιτιστικές δραστηριότητες, παραδόσεις ή/και θρησκευτικά έθιμα της εκάστοτε περιοχής.

Δικαιούχοι είναι οι ενεργοί γεωργοί ή ομάδες ενεργών γεωργών που κατέχουν επιλέξιμους μνημειακούς ελαιώνες και αναλαμβάνουν τη διατήρηση των γεωργικών συστημάτων με τη χρήση παραδοσιακών πρακτικών καλλιέργειας που συντέλεσαν και συντελούν στη βελτίωση του αγροτικού τοπίου.

Μετά την επέκταση εφαρμογής του οικολογικού προγράμματος Π1- 31.10 και σε εκτάσεις με αναβαθμίδες η δράση Π1-31.10B καθίσταται πλέον συμβατή με την παρέμβαση Π1-31.8 «Διατήρηση και προστασία καλλιέργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες».

Άρθρο 13

Προϋποθέσεις για την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 36

Στο άρθρο 36 η παρ. 1 αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«1. Προκειμένου οι γεωργοί να λάβουν την ετήσια οικονομική ενίσχυση στο πλαίσιο των οικολογικών προγραμμάτων της παρούσας, υποβάλλουν Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15, και 16 της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με αναφορά, ανά αγροτεμάχιο, στο αντίστοιχο οικολογικό πρόγραμμα που εφαρμόζεται σε αυτό».

Άρθρο 14

Επιβολή κυρώσεων Τροποποίηση του άρθρου 41

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 41 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εφόσον η μη τήρηση των κανόνων και προτύπων της Αιρεσιμότητας αφορά τις υποχρεωτικές απαιτήσεις της δράσης, τότε για την καταβολή της ενίσχυσης της δράσης επιβάλλονται οι κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 40 περί μη τήρησης των υποχρεωτικών απαιτήσεων.»

Άρθρο 15

Καθορισμός κυρώσεων που αντιστοιχούν σε γενικές και ειδικές (ανά παρέμβαση) δεσμεύσεις Τροποποίηση του άρθρου 42

Το άρθρο 42 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 42

Μειώσεις - Κυρώσεις

1. Μειώσεις ή κυρώσεις της ενίσχυσης επιβάλλονται σε περίπτωση διαπίστωσης μη επιλεξιμότητας της έκτασης ή σε περίπτωση μη τήρησης των δεσμεύσεων κάθε δράσης, όπως αναλύεται στις επόμενες παραγράφους.

2. Δηλωθείσες εκτάσεις που δεν πληρούν το κριτήριο του επιλέξιμου εκταρίου ή δεν είναι κατάλληλες για καλλιέργεια ή βοσκή χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν των συνήθων γεωργικών πρακτικών, όπως αυτά ορίζονται στις παρ. 17 και 3β, αντίστοιχα, του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δεν ενισχύονται στο πλαίσιο της παρούσας.

3. Εφόσον βρεθούν διαφορές μεταξύ δηλωθείσας και προσδιορισθείσας έκτασης αγροτεμαχίων στα οποία εφαρμόζεται κάποιο εκ των οικολογικών προγραμμάτων της παρούσας, επιβάλλονται οι κυρώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 9 της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

4. Δεν επιβάλλονται κυρώσεις ή μειώσεις, κατά περίπτωση, στην οικονομική ενίσχυση όταν:

α) Η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία ή εξαιρετικές περιστάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 20 της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 (Β' 3071) απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

β) η μη συμμόρφωση οφείλεται σε προφανή σφάλματα,

γ) η μη συμμόρφωση οφείλεται σε σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η κύρωση,

δ) ο γεωργός μπορεί να πείσει την αρμόδια αρχή ότι δεν ευθύνεται για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ή όταν η αρμόδια αρχή πεισθεί άλλως ότι δεν ευθύνεται το συγκεκριμένο πρόσωπο.

5. Στο σύνολο των δράσεων έχουν εφαρμογή οι ακόλουθες κυρώσεις:

α) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι στον περιβαλλοντικό φάκελο της εκάστοτε δράσης δεν τηρούνται τα προβλεπόμενα ανά δράση δικαιολογητικά, όπως αυτά αναφέρονται στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 7, δεν καταβάλλεται η οικονομική ενίσχυση για την αντίστοιχη δράση, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στις κυρώσεις των επιμέρους δράσεων.

β) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έγινε χρήση εισροών φυτοπροστασίας ή λίπανσης, εφόσον αυτή δεν επιτρέπεται στο πλαίσιο της εκάστοτε δράσης, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης ανά αγροτεμάχιο για τη συγκεκριμένη δράση κατά 30%.

γ) Σε περίπτωση που σε αγροτεμάχιο διαπιστωθεί μη επιλέξιμη κύρια καλλιέργεια ΕΑΕ, δεν καταβάλλεται η

οικονομική ενίσχυση που αντιστοιχεί στο εν λόγω αγροτεμάχιο.

6. Όταν ο δικαιούχος του οικολογικού προγράμματος 31.3 «Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης, με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας» δεν εφαρμόζει τις δεσμεύσεις του όπως αυτές αναφέρονται στα άρθρα 10,14,18 και 22, υφίσταται τις παρακάτω κυρώσεις σε επίπεδο αγροτεμαχίου:

α) Σε περίπτωση απόκλισης της έκτασης του αγροτεμαχίου όπου εφαρμόζεται η φυτοκάλυψη ή η δημιουργία ζωνών σε σχέση με την ελάχιστη απαιτούμενη έκταση σε κάθε επιμέρους δράση κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10% (ποσοστό ανοχής), δεν καταβάλλεται η ενίσχυση της δράσης.

β) Σε περίπτωση διαπίστωσης χρήσης διαφορετικών ειδών φυτών από αυτά που θεωρούνται επιλέξιμα για τη δημιουργία φυτοκάλυψης ή λωρίδων άγριας ζωής ή φυτών ξενιστών, επιβάλλεται μείωση ενίσχυσης κατά 30%.

7. Όταν ο δικαιούχος του οικολογικού προγράμματος 31.4 «Επέκταση Κυκλικής Οικονομίας στη Γεωργία» δεν εφαρμόζει τις δεσμεύσεις του όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 26, υφίσταται τις παρακάτω κυρώσεις:

α) Σε περίπτωση μη απομάκρυνσης των υπολειμμάτων καλλιέργειας από το αγροτεμάχιο, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 26, δεν καταβάλλεται καμία ενίσχυση για το αγροτεμάχιο.

β) Σε περίπτωση μη εφαρμογής κομπόστ ή χωνεύματος ή ιλύος στο αγροτεμάχιο, όπως προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 26, δεν καταβάλλεται καμία ενίσχυση για το αγροτεμάχιο.

γ) Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιεί την ανάλυση εδάφους που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 26, επιβάλλεται μείωση της ενίσχυσης κατά 20%.

δ) Σε περίπτωση προμήθειας κομπόστ ή χωνεύματος ή ιλύος σε ποσότητα μικρότερη αυτής που αντιστοιχεί στην προβλεπόμενη (στην παρ. 7 του άρθρου 26) ποσότητα εφαρμογής, η ενίσχυση της παρ. 1 του άρθρου 27 μειώνεται αναλογικά, ως προς το σκέλος που σχετίζεται με την προμήθεια του υλικού (κομπόστ ή χωνεύματος ή ιλύος).

ε) Σε περίπτωση που εφαρμόζεται η επί τόπου κομποστοποίηση, εφόσον δεν εφαρμοστεί ο θρυμματισμός και διασκορπισμός στο έδαφος ή δεν εφαρμοστεί ο ψεκασμός με μικροβιακά σκευάσματα στο αγροτεμάχιο, όπως προβλέπεται στην παρ. 9 του άρθρου 26, δεν καταβάλλεται καμία ενίσχυση για το αγροτεμάχιο.

στ) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί εφαρμογή ψεκασμού με μικροβιακό σκεύασμα σε ποσότητα μικρότερη από τη συνιστώμενη δόση, σύμφωνα με την ετικέτα του προϊόντος, τότε η ενίσχυση της παρ. 1 του άρθρου 27, μειώνεται αναλογικά, ως προς το σκέλος που σχετίζεται με την αγορά σκευάσματος.

8. Όταν ο δικαιούχος του οικολογικού προγράμματος 31.8 «Διατήρηση και προστασία καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες» δεν εφαρμόζει τις δεσμεύσεις του όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 30, υφίσταται τις παρακάτω κυρώσεις:

α) Σε περίπτωση διαπίστωσης χρήσης ζιζανιοκτόνων και μη επισκευής των ξηρολιθοδομών επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης κατά 30%.

β) Σε περίπτωση μη τήρησης των λοιπών δεσμεύσεων του άρθρου 30 επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης του επιλέξιμου αγροτεμαχίου κατά 5%.

9. Όταν ο δικαιούχος του οικολογικού προγράμματος 31.10 «Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας» - Δράση 31.10 «Προστασία Μνημειακών ελαιώνων» πραγματοποιεί τη συγκομιδή με χρήση μηχανοκίνητων μέσων (π.χ. δονητών) και όχι με τις παραδοσιακές σε κάθε περιοχή τεχνικές συγκομιδής (π.χ. στρώση ελαιόπανων, ραβδισμός), υφίσταται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης σε ποσοστό 50%.»

Άρθρο 16

Έναρξη ισχύος

Κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αρ. 1384/190515/19.06.2023 (Β' 3946) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 939/124417/29.04.2024 (Β' 2538) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η παρούσα απόφαση ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 2 Δεκεμβρίου 2024

Ο Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ